
EL BOU, LA VILA, LA FESTA

Per ANTONI PITARCH

Tothom ha oblidat les relacions “sado-massoquistes” entre el Reagan i el Gaddafi, el descens del València C.F. o els gols del “noi de Benicarló” o l’habilitat escènica del “voltor” per aconseguir el penalti; també van esborrant-se de la memòria del vila-realenc les visites de la “deessa de porcellana”, o els privilegis franco-comunitaris per als cítrics marroquins o israelians. Ara només es parla de la festa de les festes, del bou per la vila. I les opinions són de tots els gusts i colors; hi ha des dels detractors més radicals, fonamentats científicament en la barbàrie mediterrània, fins els més fervorosos entusiastes de l’“art” de la tauromàquia. Però el bou per la vila torna, cada festa, a passejar per l’immens jeroglífic dels carrers, ravals i carrerons, ja habituals des del 79, i aplega als casals de les colles, o a les llars dels amics, tot el seguici ritual de la festa: la bóta de l’elixir rogenç, les faves, els cacauets, els tramussos i altres aperitius menys autòctons.

Després de les ancestrals correrries del jovent per la primitiva i íntegra plaça porxada, es va tancar el bou en la plaça de cadafals, que, encara que de cabirons adequats al mode artesà i de la millor fusta, no deixava d’ésser una presó preventiva per al bou. Més endavant ens importaren “novilladas, toreros” i festes de “las antorchas” que, naturalment, no acontentaren les masses. En l’actualitat, segons els entesos en la matèria, és evident el més greu problema per al bou: l’asfalt; però açò és un fet totalment indefugible a qualsevol ciutat.

La bola de sèu coronarà cadascuna de les dues banyes del noble brau. El ritu de la festa gran serà reviscolat dimarts, dimecres i dissabte. El deler d’una majoria, d’una ciutat plural, s’ha consolidat com el plat fort de la festa.

Quan tots els rellotges assenyalaran la mateixa hora -mai les cinc de la vesprada perquè seria mas-

sa prompte, encara que enguany hi haja el cinquantenari de la mort de G. Lorca-, segurament les sis del vespre, el bou començarà a bramar. Les xarangues acompanyaran el soroll de l’eixida, emitint sons accelerats. Els cadafals, tímidament, s’arreceraran en les façanes, a poc a poc, mentre els atrevits balconcs s’abocaran -segurs de l’alçària i els barrots protectors- envers el munt de gent expectant que guaitarà la vinguda del bou, majestuosa, pel bellmig del carrer. Un millars, un riu de gent regarà, ràpidament i en el mateix sentit, el terra empedrat triat, escollit amb plena autonomia, pel bou sobirà. Els carrerons i les placetes, les avingudes i els ravals; tot es farcirà de remors. Totes les cases de la Vila de gom a gom, tots els balconcs, miradors i finestres de bat a bat. Ja ningú recordarà aquell arreu en fila del pregoner. D’ara endavant, coneixement i qui més puga!

La cercavila taurina, la desfilada d’una casta, la solemnitat de l’aplec anirà realitzant-se d’acord amb la fastuositat i dedicació de tot un poble per la cerimònia. El bou és conscient del seu protagonisme, ell és el punt predilecte d’atenció i comentari. El seu pas serà, cada vegada, més sincrònic, exhibint-se, fins que la curiositat el farà aturar-se per no perdre’s cap detall. No sabrem mai quina opinió anirà quallant el seu primari cervell del nostre poble, de la nostra festa... segurament que no gens bona. Els carrers quadriculats amb escaire, llarguíssims per l’animal, esvarosos, rellescants, durs, molt durs.

Després de la primera presa de contacte i profundització en el coneixement mutu, estarà llest per eixir a la nit a ceges. L’experiència de la vesprada ha estat, però, més suau que la que l’espera a les onze.

“Massa gran, no aguantarà molt a la nit. No, home no, que no t’en recordes d’aquell de l’any pas-

sat? També digueres el mateix i després bona cosa que va rodar. Això deguere ser qualsevol casualitat, un miracle, això; però ja voràs com enguany no m'enganye... ja vorem qui té raó. "Després del primer embat, venen les primeres avaluacions dels aficionats, que si el pes, que si no remata, que si no és massa espectacular a l'hora d'eixir... Però, a la nit, tots al mateix lloc. "Quin remei —diuen altres—, si és que només fan bous i vinga bous!"

S'han fet les onze de seguida. El sopar ha estat bo, encara que lleugeret. I, amb el mos a la gola, tots cap al recinte trenat de cadafals, les dues torxes —simètricament col·locades damunt les banyes— engalanaran el seu sempitern passeig o, tal vegada, el destorbaran per realitzar la darrera col·laboració a la festa. Ha esclatat el tercer coet. Els llums de les cases van apagant-se. L'altar del sacrifici, el piló on serà finalment immolat, l'esperarà pacientment. L'embolador, que ja ha desenvolupat l'antiga cerimònia, màgica i perillosa, col·locant-li els artilugis necessaris per al "show" del foc i les correies, li cedeix el torn al "raberó". D'aquest senyor, i de les seues taules, depén, ara, que el bou s'enfile, definitivament, pel Raval del Carme —com ho marquen els cannons taurins—, també depén de l'habilitat per sostenir-lo de la cua i, naturalment, de la noblesa del bou que serà, al cap i a la fi, la que sentenciarà el primer destí a recórrer en la definitiva nit.

Allà va! L'eixida és d'aquelles anomenades de "divisió d'opinions", malgrat que ha servit, si més no, per a començar l'acte amb certes garanties. El bou buscarà, desesperadament, de traure's del cap i de les banyes tots els entramats postissos que l'es-

tàn destorbant i que, al mateix temps, li donen eixa aurèola de Déu pagà, de divinitat hel·lènica, arrejada a l'Illa de Creta i als "Dionissos" de la Magna Grècia.

Les dues lluernes il·luminen, de sobte, qualsevol carrer, i els entradors es fan xicotets i també els cadafals, on la distància entre cabiró i cabiró —verticalment parlant— no es mai suficient per al goleró de gent que s'acosta. Una pell negra es divideix al fons del carrer, barrejada de jocs d'ombra i de llum, amb l'acompanyament d'una llunyana simfonia de crits, cascavells i sorolls.

El temps no s'ha pogut aturar en contemplar el bou, no hi han contemplacions que hi valguen cronològicament. Cada vegada va augmentant el suplici, són molts més els Kilòmetres potejats, el bou sovinteja el cercle d'arena que hi té pels volts del corro, però el que realment no sap, la noble "bèstia" negra, és el futur pròxim, el proper i definitiu destí que tots li reservem. La tauromàquia conjuga el ritu, el folklore, el costum, la tradició i la festa amb un sentiment de tragèdia, alegria, por i mort... La Vila que pel matí li ha obert les seues portes, li tancarà els ulls aquesta nit.

Els carnisers, o els matadors, tindran l'última paraula en les seues ferramentes i en les seues mans. Si no hi ha hagut que doldre's de més sang que la del bou, tothom podrà prosseguir la festa amb il·lusió.

En passar la festa, ja parlarem del "flirt" Gaddafi-Reagan, del descens del València, dels mundials de futbol i de bàsquet, de la "depreciaió" de la taronja, i de l'erma autonomia valenciana; i naturalment, de les properes eleccions.

